Statsforvalteren i Nordland

Vår dato:	Vår ref:
26.05.2025	2025/3089
Deres dato:	**Deres ref:**
10.04.2025	24/2571

Sortland kommune
Postboks 117
8401 Sortland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Toril Austvik, 75 54 78 43

Uttalelse - høring - kommuneplanens samfunnsdel - 2025 - 2037 - Sortland

Vi viser til høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens samfunnsdel 2025 – 2037 mottatt her 10.04.2025. Frist for merknader er 27.05.2025.

Statsforvalteren skal medvirke i planleggingen slik at nasjonal politikk blir gjort kjent og iverksatt. Dette gjør vi blant annet gjennom skriftlig tilbakemelding på plansaker. Statsforvalteren skal også bidra til at FNs bærekraftsmål ses i sammenheng, og bidra til samarbeid for å nå målene. Til grunn for denne tilbakemeldingen ligger Plan og bygningslovens kap. 11, FNs bærekraftsmål, og Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027.

Helhetsvurdering

Planen som er sendt på høring ivaretar gjeldende nasjonale forventninger og FNs bærekraftsmål.

Dere har etter det vi kan se gjort en god jobb med å oppdatere, systematisere og revidere samfunnsdelen. Planen setter mål for hvordan Sortland skal utvikle seg som lokalsamfunn og som kommuneorganisasjon. Det samlede plandokumentet er på 83 sider. Det er langt, så det er bra at det er laget en leseveiledning i starten av dokumentet slik at leseren raskt får en oversikt over innholdet i dokumentet. Spesielt er det nyttig for de som vanligvis ikke leser slike planer. I tillegg gjør mange illustrasjon planen mer oversiktlig og enklere å lese.

Planfaglige innspill

Planlegging skal være realistisk og basert på reelle behov, jf. pbl. § 3-1.

Statsforvalteren mener at kunnskapsgrunnlaget ville ha styrket seg, ved at kommunen fikk oversikt over utbyggingspotensiale i arealdelen. Vi mener det er en fordel når det utarbeides et arealregnskap som grunnlag for arealstrategiene og at arealregnskapet bygger på en gjennomgang av områder avsatt til utbyggingsformål i tidligere vedtatte planer, en «planvask».

Samfunnsdelen må inneholde vurderinger av forventet utvikling i kommunen og sammenhengen mellom befolkningsutvikling, næringsutvikling og arealbehov må komme tydelig fram.

Planprosess - medvirkning
Alle som fremmer planforslag skal legge til rette for medvirkning, jf. pbl. 5-1. Kommunen ønsker å styrke kommuneplanens samfunnsdel som styringsverktøy, ved å skape politisk eierskap til planen. Det er derfor lagt opp til en bred politisk involvering, gjennom flere arbeidsmøter og med et tverrpolitisk fokus. Politisk eierskap er en viktig forutsetning for at dokumentet skal fungere som et styringsdokument.

Ettersom revisjonen er begrenset har medvirkningsprosessene også vært gjort begrenset, og det er et ønske fra kommunen at høringsperioden brukes aktivt for alle som ønsker å kommen med innspill til planen.

Samfunnssikkerhet og beredskap
Samfunnssikkerhet og beredskap ser ut til å være godt integrert i kommunens samfunnsplanlegging, og det er veldig positivt at samfunnssikkerhet og beredskap gjenfinnes i både mål, delmål og strategier. Sortland har klare målsettinger om å være et trygt sted å bo og leve, samtidig som kommunen har ambisjoner om å være en pådriver for et trygt og bærekraftig Vesterålen.

Samfunnsdelen viser at kommunen er bevisst og har god kunnskap om dagens risiko- og sårbarhetsbilde. I planen beskrives også strategier for hvordan kommunen skal håndtere utfordringene for å kunne levere kommunale tjenester, men også for at Sortland skal være et trygt sted å bo og leve. Det er særlig positivt at samarbeid med eksterne aktører, robust infrastruktur og systematisk beredskapsarbeid fremheves som relevante og viktige strategier.

Klima og miljø
Nåværende samfunnsdel ble vedtatt i 2022. I tillegg til oppdatering etter dagens føringer og kunnskapsgrunnlag har kommunen i forslaget til ny samfunnsdel gjort en oppdatering og systematisering av arealstrategien.

Hovedmål 4 er *Miljøvennlig og klimarobust samfunn*. Det fremgår her blant annet at kommunen skal jobbe systematisk for å sikre naturmangfold på land og i sjø. Dette inkluderer å kartlegge sårbare naturtyper og habitater, sikre gyte- og oppvekstområder for fisk og bevare friluftslivsområder. Sortland kommune skal også ta vare på karbonrike områder som torvmyrer og våtmarker. Klimasatsmidlene fra Miljødirektoratet skal brukes til å kartlegge karbonrike arealer. Kommunen skal også føre klimaregnskap og klimabudsjett for å nå målet om 60 % reduksjon i klimautslipp innen 2023. Samfunnsdelen er dermed gjort konkret på flere viktige områder på klima- og miljøområdet.

Arealstrategien er i revidert forslag knyttet opp mot alle delmålene og strategiene som omhandler arealforvaltning. Vi finner *Langsiktig arealstrategi* som delmål 4 under hovedmål 5 Handlekraftig og innovativ kommuneorganisasjon. Arealstrategiene er klart formulerte og knyttet opp mot de øvrige deler av dokumentet.

Reindrift
Reindriften er en næring som er avhengig av bærekraftig naturforvaltning. Dette henger sammen med satsningsområdet *Sortlandsamfunnet skal være miljøvennlig og klimarobust.* God kunnskap om hvordan klimaendringer påvirker reindriften er sentralt for å forstå hvordan kommunal planforvaltning kan bedre eller utfordre reindriftsnæringen. For reindriften vil tiltak som bevaring av natur og biologisk mangfold indirekte alltid være en fordel.

Ett annet av kommunens fem satsningsområder i planperioden er *Sortland kommune er en handlekraftig og innovativ samfunnsaktør*. Det er positivt å lese at kommunen herunder legger vekt på å *sikre god sameksistens mellom infrastruktur og reindriftsnæringen gjennom god arealplanlegging*. Vi minner om at det ikke bare er infrastruktur som har innvirkning på reindriftens driftsvilkår gjennom arealplanlegging. I tillegg vil for eksempel nydyrking og motorferdsel være kommunale ansvarsområder som direkte eller indirekte påvirker reindriftsnæringen.

Utover dette er det relevant å nevne at reindriften bidrar til kommunens næringsliv gjennom kjøp av tjenester og utstyr, turisme, salg av kjøtt og lignende. Tilrettelegging for tilleggsnæringer i reindriften bør være en naturlig del punkt fem.

Flere reindriftskommuner opplever utfordringer og interessemotsetninger i utvikling av samfunnsinteresser, og ivaretakelse og utvikling av reindriftsnæringen. Avveining av motstridende interesser vil kreve et godt kunnskapsgrunnlag. I arealplanleggingen vil derfor bred medvirkning og konsultasjonsplikt være grunnleggende for å skaffe god kunnskap. Gode medvirkningsprosesser er en forutsetning for at reindriftsinteresser blir ivaretatt, og at kommunen og reindriften sammen kan komme fram til gode løsninger. Dette bør skje så tidlig som mulig i en planprosess.

Veien videre

Det anbefales at kommuneplanens samfunnsdel rulleres hvert 4 år for å kunne være aktuell, og for å føre gjeldende kommunestyres politikk. Intensjonen i plan- og bygningsloven er at det nye kommunestyre skal vedta sin politikk gjennom KPS, dette vil Sortland oppnå hvis samfunnsplanen vedtas om planlagt. Vi viser til vår uttalelse til planprogrammet datert 11.12.2024 der vi oppfordrer til at kommunen fremover samordner kommunens strategiske planlegging med valgperioden. Det betyr at kunnskapsgrunnlaget skal være klart til nytt kommunestyret er konstituert.

Ved behov for ytterligere avklaringer, råd eller veiledning kan dere gjerne kontakte oss.

Vi ønsker dere lykke til med det videre planarbeidet.

Med hilsen

Merete Troli (e.f.)
kommunal- og beredskapsdirektør

Toril Austvik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Nordland fylkeskommune Postmottak Fylkeshuset 8048 Bodø

Kontaktpersoner:
Marit Kvarum – boligsosiale forhold
Solveig Hovet– helsefaglige forhold
Gry-Hege Bech – helsefaglige forhold
Nina Skille – oppvekstfaglige forhold
Silje Valberg – beredskapsfaglige forhold
Gunn Olsboe Johannesen – klima- og miljøfaglige forhold
Anne Randa, Statsforvalteren i Troms og Finnmark – reindriftsfaglige forhold